

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

90. Canton. Prouinc. suspicaciss. in externos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

nato extincta concidit. Delectabatur Airaus nostris ritibus vehementer spectabatque illos tam cupidè, & crebro, vt eum familiares admonerent, cauendum in aula ne qua cum externis communicare consilia fingeretur: dæmones etiam Ruggerij conclauæ trinoctij strepitu, & quasi ruentium ædium fragore vexantes, adhibitis Ecclesiæ precibus abegit Ruggerius Martij 9. anni 1582. ex Iaponia redux Valignanus, cum Legatis ad summum Pontificem quatuor, ab Rege Bungi, & Omuræ dinalta; operiebatur Macai ventos annuos Malacam; cruciabatque se interim curis & desiderijs inferendi secum vt cæperat in Sinas crucifixi; cernebatur haud rarò Sinas longè de fenestra prospectans, & audiebatur interdum succlamans. O silex indomita quamdiu tuæ salutis obstabis pertinax? quamdiu oppones rebellem animum, & impetrabiles aditus Regi tuo Christo, quem tot pridem à te seculis excludis; quod ipse lacrimis pluribus quàm verbis deplorabat; & ne illic hæteret in salute Sinarum otiosus sodalitatem illorum Iesu nomine instituit, in quam adscribi voluit neminem præter Sinensia Lusitanorum mancipia, vt in seruitutis infelicitate felicem nacti, salutaris Baptismi sortem, pro conditione fidei nouæ ac teneræ erudirentur seorsum conuenientius in omni officio pietatis. Ad hoc illos scripta formatos regula, tradidit Christianorum Patri quod munus & nomen inter nostros vbicumque per Indiam versatur Societas, nemini creditur nisi virtutis multum industriæ atque animosæ, cuique Apostolicis in functionibus perspectæ. Conuersioni præsumt infidelium, & conuersorum institutioni; operariorum dispensant labores; catechumenos congregant ad solennia Baptismi; eorum animis, atque corporibus necessaria procurant, & iis vbique se Patres exhibent, quærendoque iis subsidio nec nostris superioribus, nec Lusitanorum Præfectis, parè ac timidè vtuntur, imò nec Principibus Ethnicis, & Ministris quorum ideirò beneuolentiam, omni modestiæ, & vrbانيتatis officio sibi conciliant, eamque subinde muneribus emunt. Fungebatur hoc ministerio Valignanus, cum applicuere ex India quos euocauerat ex India Riccius & Pafius, moxque in eandem cum Ruggerio. Sinensis linguæ disciplinam se toti immerferunt, vt patefacto, si Deus annueret, in Sinas aditu præsto essent ad opus. Verum proximo Decembri adest à Prorege Cantonensis Prouinciæ Minister Sciaochino missus cum mandatis, ex quibus etsi magis timeretur Lusitanorum eiectione ex insula Macao, quàm nostrorum in Sinas speraretur ingressus, Dei tamen benignitas in contrarium illa vertit. Est Cantonensis Prouincia lubricæ admodum sollicitæque custodiæ; vt quæ sit ad mare versus oppositas, defertatque insulas, & gentes extraneas distenta, quarum armis potest procliuem ingressum pandere, Pechini aulæ à qua plurimum distat Regibusque suspecta; fidei verò per se ancipitis, maximè quæ montes, & maritima incoluntur, grassatoribus referta, vicina prædari solitis, prociisque in partes discedere, partésque & patriam, aut lucro, aut pretio

90.

Canton. Prouinc. suspicaciss. in exteros.

tio prodere. Quare Tutano seu Proregi semper committitur fidelitatis diu notissima, qui præ Collegis Proregibus, regia armatur potestate, neque ut ij, Prouinciæ suæ urbem primariam pro sede habet, sed Sciaochinum Prouinciæ Quansia ab occasu iunctam, ex qua Prouincia licet illi summo imperio facere & educere militem quoties occasio tulerit.

Venit ergo huc ab aula Prorex anno 82. nomine Cinsuus, natus in Prouincia Fochiensi, sagacissimæ homo naris, & si quis alius solers pecuniæ & abstinentiæ venator. Fingit hic statim Lusitanos exterminare se Macao decreuisse, quod externos cõ inducerent, & tribunal iudicum illic vsurparent, citat ad se per nuntios Carnerum Episcopum, & Præfectum, utroque de capite responsuros; itum super eo in consilium à prudentissimis; abhorruere omnes à permittendis barbaro, visis insignibus, quos si ferret vesanus impetus, possit coram immaniter cedere, cum sempiterna ignominia gentis vniuersæ; negauere tamen obstandum præfractius ne minas, in facta homo impotens verteret: de publico igitur consensu, Præfecti vice, urbis Cognitor mittitur, instructu magnifico ornatus; pro Episcopo sene decrepito. P. Michaël Ruggerius, Pasio comite; præmuniuntur defensionibus solidis, sed nulla solidior ad vincendam causam, quàm rarum illic & præclarum munus holosericum elegans, vndulata item ex serico, cilicia; & grande speculum ex nitidissima chrystallo, numerorum bis mille pretio omnia. Sedebat suo in throno Prorex, maiestate plusquam imperatoria personatus: adstabant hinc inde trecenti, qui stricto repente acinace, omnes in Ruggerium inuadunt velut ex vero rem confecturi. At is ad ea terricula intrepidus, magnam tanti animi admirationem Proregi præbuit, quàm deinde laudauit cum se fateretur haudquaquam ad necem, sed ad potentiæ ostentum eam fabulam adornasse. In defensionem verò, Lusitani priusquam inciperent dicere, conspectus numerum integrè perorauit. Lusitani, ait, boni, & fideles amici in Macao securi permanento, suis ut antehac legibus, & iure viuant, & Mandarinis morem gerant; de oblatiis verò muneribus secutus dicere, ne faxit cœlum, ait, hinc sicum admittam; sed emam libenter communi pretio, ne reiectione mea inurbana, clarorum hominum beneuolentiam offendam. Cum his, iubet libellam proferri, totidemque argenti purissimi abscissas ex lamina plagulas iis appendi, quot erant necessariae ad conficiendam summam bis mille aureorum; addit de suo ad grati animi speciem munuscula, tam delicata spretæ pecuniæ simulatione, ut suos etiam nedum externos incantaret. Hinc ratus sibi Ruggerius dari articulum quo commodior non posset, flectendæ in suum negotium Proregis gratiæ, admodum reuerenter illi exposuit, se professione Literatum, postremo ex orbe per quicquid est terra marique metuendum, & terribile venisse, ut Sinas viseret, eorum sapientia feueretur, & communicaret cum iis vicissim, si quid inde fortassis non contemnendum attulisset. At heu! cui bono milliarium octode-

cim millium incredibilibus ærumnis Sinarum fines salutasse, si excluderetur eorum aditu, idque suo non alio scelere, quam communi nœuo peregrinitatis, qui licet prudenter suspectis quibusvis Sinarum fores occluderet, sed homini fido, & simplici qui Sinarum studio, & amori postposuisset patriam, & vitam, dari vitio, & damno non debere; nec urbanitatem, & grati animi vicem quandam ab iis negari apud quos maximè inter alia virtutum decora eminebat. Rogare itaque inhmis precibus, daretur sibi, suis illic in studiis pergere, vt Sinarum ditatus scientia, iis quoque non esset inutilis. Placuit Proregi Ruggerius, & dignum censuit fuisse qui Sina nasceretur; spem voti fecit, sed opportuniùs potiundi, tactaque humaniter barba (quam priuilegio naturæ in Europæis, Sinæ denlam mirantur, & inuident) abeuntem iussit per mediam urbem, à Mandarinis, & armorum præfectis præcinentibus tibiis ad nauim deduci: eò deuenerat cum ei in aurem Proregi familiaris secreto insurrat, optate illum iis quos acceperat nummis, coëmi sibi pannos prioribus quoad posset confimiles, & ad se referri. Sed subita morbi vis Ruggerium compulit, vt significaret per Collegam suum cognitorem, sibi esse in manibus horariam machinam, articulatis intus nexibus, velut spontè naturæ se perpetuo versantem; suis horas singulas spatiis; sono spatia singula distinguentem; opus ingenij & artis apud Sinas inuisum; hoc se ad eum obsequij sui tenue monumentum, cum primum remitteret morbus perlaturum, si prius non grauaretur innuere sibi hoc non ingratum fore. Conualescit breui Ruggerius, reditque festinus Cognitor cum diplomate Proregis, rotati horologij, ardore vehementer incensi. Reuchitur Sciaochinum treme regi, cum Pasio Ruggerius, horologium ferens, cogitaturque absente Prorege cum Scriba illius agere, immiti, & fero, qui damnato duorum aduentu, quod accerferetur solum vnus, & interpellatis quas edebant rationibus, negat sedem in regno posse extraneis concedi, mandâtque Nauarcho sine mora, nauigium expediat, ad reportandos Macaum duos illos qui modo applicuerant peregrinos: sed longè opinione sua & barbarie falsus vidit mox à reuerso Prorege incredibili comitate & beneuolentia excipi; horariæ autem, quam ei Ruggerius obtulit, aspectum machinæ, curiosum, & attentum in eam vndique cum stupore circumferri, futuro vtrique maiori, si consouissent Europæ horæ Sinenisibus; obtulit etiam cum horologio vitrum triangulum coloris multiplicis accensa luce, oculis incundè illudens eosque prope modum vtrebatur incantans eum neque de rebus inspectis, nec de purissima ytri, pellucidi limpidudine orientur. Torus ergo gaudens, & grato erga Ruggeriam affectu gestiens; quærit ex eo fatin' benè, fatin' commodè habitarent? cui aptè Ruggerius, valdè malè, quia nimium benè: nempè in palatio vicino, templi Tenniu, frequentia strepera infesto, quâ nihil posset hominibus venire molestiùs, vitam in veri Dei cultu precando, & studendo exigere solitis. Fore sibi ruguriolum ali-

quod

91.
Proregis
gratiam Rug-
geri, donis
captat vt in
Sinismaneat.